

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Οδηγίες προς τους/τις Συγγραφείς κειμένων για τις επιστημονικές εκδόσεις του Ι.Ε.Π. (Πράξη 17/16-05-2019 του Δ.Σ. του Ι.Ε.Π.)

Για τις βιβλιογραφικές αναφορές και τη σύνταξη της βιβλιογραφίας ακολουθείται το σύστημα αναφορών **Harvard (Harvard Style)** (μέθοδος αλφαβητικού βιβλιογραφικού καταλόγου), σύμφωνα με το πρότυπο που παρουσιάζεται αναλυτικά στον σχετικό οδηγό της πανεπιστημιακής βιβλιοθήκης του Open University, με μικρές παρεμβάσεις προς την κατεύθυνση της περαιτέρω απλοποίησης του προτύπου και της προσαρμογής του στην ελληνική γλώσσα:

Open University Library (2014) *OU Harvard guide to citing references*. Διαθέσιμο στο http://www.open.ac.uk/libraryservices/documents/Harvard_citation_hlp.pdf (Πρόσβαση 6 Απριλίου 2019).

Ειδικότερα, ισχύουν τα εξής:

Η παράθεση των πηγών σε ένα κείμενο-άρθρο γίνεται με δύο τρόπους: Με τις παραπομπές εντός του κειμένου (in text citations), οι οποίες υποδεικνύουν τη χρήση μιας πηγής στο συγκεκριμένο σημείο και με τη βιβλιογραφία στο τέλος το κειμένου (reference list), στην οποία παρατίθενται οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τη διαμόρφωση της εργασίας με τη μορφή καταλόγου.

Οι υποσημειώσεις αποφεύγονται.

A. Βιβλιογραφικές παραπομπές εντός του κειμένου (in text citations)

- Οι βιβλιογραφικές παραπομπές που εμφανίζονται στη ροή του κειμένου αναφέρουν εντός παρενθέσεως το επώνυμο του συγγραφέα και το έτος δημοσίευσης του έργου στο οποίο γίνεται αναφορά. Οι εν λόγω βιβλιογραφικές πληροφορίες χωρίζονται με κόμμα (,). Π.χ. (Φλώρος, 2005).
- Αν το επώνυμο του συγγραφέα αποτελεί λειτουργικό τμήμα της δομής μιας πρότασης, τότε σε παρένθεση παρατίθεται μόνον το έτος έκδοσης, ενώ αν υπάρχει παράφραση κειμένου ή αυτούσια μεταφορά κειμένου με χρήση εισαγωγικών σημειώνεται και η σελίδα(-ες). Π.χ. (2005, σ. 27).
- Η παράθεση αυτούσιου κειμένου γίνεται πάντα με τη χρήση εισαγωγικών, όταν το απόσπασμα είναι σύντομο (έως δύο σειρές), και σε διαφορετική παράγραφο με εσοχή (χωρίς εισαγωγικά), εφόσον είναι μεγαλύτερο.
- Όταν ένα έργο έχει δύο συγγραφείς αναφέρονται και οι δύο κάθε φορά που παραπέμπουμε στη συγκεκριμένη πηγή. Το σύμβολο «&» ή ο σύνδεσμος «και» χρησιμοποιείται ανάμεσα στα επώνυμα των δύο συγγραφέων. Π.χ. (Gray & Wilcox, 1995).
- Όταν ένα έργο έχει τρεις ή περισσότερους συγγραφείς, αναγράφεται μόνον το επώνυμο του πρώτου συγγραφέα και ακολουθεί η συντομογραφία «κ.ά.» (και άλλοι). Π.χ. (Jones κ.ά., 2006) ή (Πετρόχειλου κ.ά., 1985). Στον κατάλογο της Βιβλιογραφίας στο τέλος της εργασίας εμφανίζονται όλοι οι συγγραφείς, με τον τόπο που περιγράφεται στη συνέχεια.

- Όταν παραπέμπουμε σε περισσότερες από μία πηγές, αυτές παρατίθενται σε αντίστροφη χρονολογική σειρά εντός παρενθέσεως, ξεκινώντας από την πιο πρόσφατα δημοσιευμένη πηγή. Στην περίπτωση που περισσότερα από ένα έργα έχουν δημοσιευτεί το ίδιο έτος, τότε παραθέτουμε τις πηγές σε αλφαβητική σειρά με βάση το αρχικό γράμμα του επωνύμου των συγγραφέων. Οι πηγές χωρίζονται μεταξύ τους με άνω τελεία. Π.χ. (Frobisher, 2012· Barnes κ.ά, 2009· Huy, 2009· Monk & Bosco, 2001).
- Όταν παραπέμπουμε σε έργα του ίδιου συγγραφέα με την ίδια χρονολογία έκδοσης, τότε αυτά διαφοροποιούνται με πεζό γράμμα της αλφαβήτου. Π.χ. (Resnick & Wolff, 1994α, 1994β).
- Τα έργα του ίδιου συγγραφέα με διαφορετικά έτη έκδοσης τοποθετούνται σε χρονολογική σειρά (πρώτη αναφορά η παλαιότερη). Π.χ. (Harrison, 1975, 1977, 1979).
- Όταν παραπέμπουμε σε έργο το οποίο αναφέρεται σε άλλη πηγή (δευτερογενή πηγή), τότε χρησιμοποιούμε τη φράση «όπως αναφέρεται στο...». Π.χ. (Bloggs, 2004, όπως αναφέρεται στο Smith 2007, σ. 21). Στο τμήμα της Βιβλιογραφίας παραθέτουμε μόνον τα στοιχεία της δευτερογενούς πηγής που έχουμε μελετήσει.
- Η χρήση των όρων «ό.π.» ή «στο ίδιο» - οι οποίοι αξιοποιούνται σε κάποια πρότυπα για να δηλώσουν αντίστοιχα ότι το έργο που αναφέρεται έχει αναφερθεί προηγουμένως ή ότι πρόκειται για επανάληψη της αμέσως προηγούμενης αναφοράς - να αποφεύγεται.

B. Κατάλογος Βιβλιογραφίας (reference list)

- Η **Βιβλιογραφία** καταχωρίζεται στο τέλος της εργασίας και αφορά αποκλειστικά τα έργα που αναφέρθηκαν εντός του κειμένου.
- Η βιβλιογραφία είναι ενιαία, μεικτή ελληνόγλωσση και ξενόγλωσση, κατά αλφαβητική σειρά επωνύμου συγγραφέα, σύμφωνα με το λατινικό αλφάβητο, στο οποίο εντάσσεται και το ελληνικό ως εξής: Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο, Π, Ρ, Σ, Τ, Υ, Φ, Χ, Ψ, Ω, W.
- Οι αναφορές παρατίθενται χωρίς να αριθμούνται και χωρίς κουκίδες.
- Κάθε αναφορά περιέχει οπωσδήποτε στοιχεία όπως όνομα/ονόματα συγγραφέα/-ων, έτος δημοσίευσης και τίτλο, ενώ ανάλογα με το είδος του δημοσιεύματος περιλαμβάνονται και άλλες πληροφορίες (π.χ. αριθμός τόμου και τεύχους για περιοδικά δημοσιεύματα, ηλεκτρονική διεύθυνση και ημερομηνία ανάκτησης όταν πρόκειται για δημοσιεύματα στο διαδίκτυο).
- Οι συγγραφείς χωρίζονται με κόμμα και οι δύο (2) τελευταίοι με «και» ή «&».
- Το έτος έκδοσης αναγράφεται σε παρένθεση αμέσως μετά τα ονόματα των συγγραφέων. Αν δεν είναι γνωστό το έτος έκδοσης, στη θέση του χρησιμοποιείται η συντομογραφία «χ.χ.» (χωρίς χρονολογία).
- Με *πλάγια* στοιχεία αναγράφονται οι τίτλοι των βιβλίων και οι τίτλοι των περιοδικών.
- Για αναφορά σε κεφάλαιο βιβλίου, με πλάγια γράμματα δίνεται ο τίτλος του βιβλίου και όχι του κεφαλαίου, ενώ τα πλήρη στοιχεία του βιβλίου ακολουθούν μετά το διακριτικό «στο».

B1. Επιλεγμένες περιπτώσεις/Παραδείγματα (να δοθεί προσοχή στα σημεία στίξης)

Βιβλίο ενός συγγραφέα

Επώνυμο, Ο. (έτος έκδοσης) *Τίτλος Βιβλίου*, Τόπος έκδοσης, Εκδότης.

Παραδείγματα:

Παπανούτσος, Ε. (1965) *Αγώνες και Αγονία για την Εκπαίδευση*, Αθήνα, Ίκαρος.

Ball, S. J. (2008) *The education debate*, Bristol, The Policy Press.

Βιβλίο δύο ή περισσότερων συγγραφέων

Επώνυμο, Ο., Επώνυμο, Ο. & Επώνυμο, Ο. (έτος έκδοσης) *Τίτλος Βιβλίου*, Τόπος έκδοσης, Εκδότης.

Παραδείγματα:

Πολυχρόνη, Φ., Χατζηχρήστου, Χ. & Μπίμπου, Α. (2006) *Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες: Δυσλεξία*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Ball, S. J., Maguire, M., & Braun, A. (2012) *How schools do policy. Policy enactments in secondary schools*, London, Routledge.

Βιβλίο με νέα έκδοση

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος έκδοσης) *Τίτλος Βιβλίου*, αριθμός έκδοσης, Τόπος έκδοσης, Εκδότης.

Παραδείγματα:

Τζεκίνης, Χ., Παπαδόπουλος, Ν. Α. & Μαντές, Γ. Α. (1988) *Προγραμματισμός ανθρώπινου δυναμικού*, 2η έκδοση, Αθήνα, Γαλαίος.

Hallahan, D.P. & Kauffman, J.M. (1982) *Exceptional children*, 2^η έκδοση, Englewood Cliffs, NJ, Prentice-Hall.

Bernstein, B. (2000) *Pedagogy, Symbolic Control and Identity. Theory, research, critique*, αναθεωρημένη έκδοση, New York, Rowman & Littlefield Publishers.

Βιβλίο με επιμέλεια (editing)

Επώνυμο επιμελητή, Ο. (επιμ.) (έτος έκδοσης) *Τίτλος βιβλίου*, Τόπος έκδοσης, Εκδότης.

Παραδείγματα:

Σταμέλος, Γ. (επιμ.) (2011) *Δέκα χρόνια μετά...χαριστήριο στον Ιωσήφ Σολομών*, Τόμος Ι, Αθήνα, Αλεξάνδρεια.

White, P. & Poster, C. (επιμ.) (1997) *The self-Monitoring Primary School*, London, Routledge.

Κεφάλαιο σε βιβλίο με επιμέλεια

Επώνυμο συγγραφέα κεφαλαίου, Ο. (έτος έκδοσης) Τίτλος κεφαλαίου, στο Επώνυμο επιμελητή, Ο. (επιμ.) *Τίτλος βιβλίου*, Τόπος έκδοσης, Εκδότης, σελίδες κεφαλαίου.

Παραδείγματα:

Αβδελά, Ε. (1997) Χρόνος, ιστορία και εθνική ταυτότητα στο ελληνικό σχολείο, στο Φραγκουδάκη Α. & Δραγώνα, Θ. (επιμ.) *Τι είν' η πατρίδα μας; Εθνοκεντρισμός στην εκπαίδευση*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, σ. 49-71.

Moore, R. (2006) Knowledge Structures and Intellectual Fields: Basil Bernstein and the Sociology of Knowledge, στο Moore, R., Arnot, M., Beck, J. & Daniels, H. (επιμ.) *Knowledge, Power and Educational Reform*, London, Routledge, σ. 28-43.

Μεταφρασμένο βιβλίο

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος έκδοσης της μεταφρασμένης έκδοσης [έτος έκδοσης του πρωτότυπου έργου εφόσον είναι διαθέσιμο]) *Τίτλος βιβλίου* (μτφρ. Ο. Επώνυμο μεταφραστή), Τόπος έκδοσης, Εκδότης.

Παραδείγματα:

Elliott, S., Kratochwill, T., Littlefield-Cook, J., & Travers, J. (2008) *Εκπαιδευτική ψυχολογία* (μτφρ. Μ. Σόλμαν & Φ. Καλύβα), Αθήνα, Gutenberg.

Foucault, M. (1991 [1977]) *Discipline and Punish: The Birth of the Prison* (μτφρ. Α. Sheridan), London, Penguin.

Άρθρο περιοδικού σε έντυπη μορφή

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος έκδοσης) Τίτλος άρθρου, *Τίτλος Περιοδικού*, αριθμός τόμου(αριθμός τεύχους, αν υπάρχει), σελίδες άρθρου.

Παραδείγματα:

Πηγιάκη, Π. (1994) Η μάθηση ως Υπόθεση του Προσώπου, *Νέα Παιδεία*, 71, σ. 92-95.

Robertson, S. L. (2012) Placing Teachers in Global Governance Agendas, *Comparative Education Review*, 56(4), σ. 584-607.

Άρθρο ηλεκτρονικού περιοδικού ανοικτής πρόσβασης

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος έκδοσης) Τίτλος άρθρου, *Τίτλος Περιοδικού*, αριθμός τόμου(αριθμός τεύχους, αν υπάρχει), σελίδες άρθρου. Διαθέσιμο στο URL (Πρόσβαση ημερομηνία).

Παράδειγμα:

Koulikourdi, A. (2009) Distance Education for all, *Open Education – The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 5(1), σ. 1-9. Διαθέσιμο στο http://www.openedu.gr/share/magaz_files/papers_pdf/03.pdf (Πρόσβαση 10 Απριλίου 2012).

Άρθρο ηλεκτρονικού περιοδικού με DOI (Digital Object Identifier)

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος έκδοσης) Τίτλος άρθρου, *Τίτλος Περιοδικού*, αριθμός τόμου(αριθμός τεύχους), σελίδες άρθρου. DOI: κωδικός (Πρόσβαση ημερομηνία).

Παράδειγμα:

Muller, J. (1998) The well-tempered learner: Self-regulation, pedagogical models and teacher education policy, *Comparative Education*, 34(2), σ. 177–193. DOI: [10.2307/3099800](https://doi.org/10.2307/3099800) (Πρόσβαση 15 Δεκεμβρίου 2000).

Άρθρο σε εφημερίδα έντυπης έκδοσης

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος δημοσίευσης) Τίτλος άρθρου, *Τίτλος Εφημερίδας*, ημερομηνία, αριθμός σελίδας/-ων.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει όνομα συγγραφέα για ένα άρθρο, η αναφορά αρχίζει με το όνομα της εφημερίδας σε πλάγια γράμματα.

Παραδείγματα:

Χατζής, Α. (2008) Το πανεπιστήμιο πρέπει να μένει πάντα ανοικτό, *Καθημερινή*, 6 Οκτωβρίου, σ. 12.

The Times (2008) Bank accounts, 14 Ιουνίου, σ. 7.

Άρθρο σε εφημερίδα ηλεκτρονικής έκδοσης

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος δημοσίευσης) Τίτλος άρθρου, *Τίτλος Εφημερίδας*, ημερομηνία. Διαθέσιμο στο URL (Πρόσβαση ημερομηνία).

Παράδειγμα:

Travis, A. (2010) Crime drops 8% despite recession, *The Guardian*, 21 Ιανουαρίου. Διαθέσιμο στο <http://www.guardian.co.uk/2010/jan/21/police-figuresunexpected-drop-crime> (Πρόσβαση 3 Ιανουαρίου 2010).

Άρθρο συνεδρίου δημοσιευμένο σε έντυπο βιβλίο πρακτικών

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος δημοσίευσης) Τίτλος άρθρου, *Τίτλος Συνεδρίου*. Τοποθεσία, ημερομηνία διεξαγωγής συνεδρίου. Τόπος έκδοσης, Εκδότης, σελίδες άρθρου.

Παράδειγμα:

Κανελλοπούλου-Μπότη, Μ. (2006) Διαδίκτυο, βιβλιοθήκες και η προστασία του απορρήτου, *Διαχείριση της γνώσης: ο παγκόσμιος ιστός και οι μονάδες πληροφόρησης*. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας, 1-3 Δεκεμβρίου 2006. Αθήνα, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας, σ. 84-94.

Άρθρο συνεδρίου διαθέσιμο στο διαδίκτυο

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος δημοσίευσης) Τίτλος άρθρου, *Τίτλος Συνεδρίου*. Τοποθεσία, ημερομηνία διεξαγωγής συνεδρίου. Εκδότης. Διαθέσιμο στο URL (Πρόσβαση ημερομηνία).

Παράδειγμα:

Davis, Z. (2013) Constructing descriptions and analyses of mathematics constituted in pedagogic situations, with particular reference to an instance of addition over the reals, *7th Conference on Mathematics Education and Society*. Cape Town, Νότια Αφρική, 2-7 Απριλίου 2013. Mathematics Education and Society 7. Διαθέσιμο στο <https://www.mescommunity.info/mes7a.pdf> (Πρόσβαση 10 Απριλίου 2019).

Εισήγηση σε συνέδριο μη δημοσιευμένη

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος εισήγησης) Τίτλος εισήγησης, εισήγηση στο *Τίτλος Συνεδρίου*. Τοποθεσία, ημερομηνία διεξαγωγής συνεδρίου.

Παράδειγμα:

Singh, P. (2014) Totally Pedagogised Societies: Sociologies of the pedagogic relays of knowledge(s), εισήγηση στο *XVIII ISA World Congress of Sociology*. Yokohama, Ιαπωνία, 13-19 Ιουλίου 2014.

Διδακτορική Διατριβή/Μεταπτυχιακή Εργασία

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος υποβολής/δημοσίευσης) *Τίτλος: Υπότιτλος*, τύπος διατριβής/ εργασίας, Τόπος, Όνομα ιδρύματος.

Για την εργασία που είναι διαθέσιμη στο διαδίκτυο, η αναφορά διαμορφώνεται όπως στο παράδειγμα που ακολουθεί.

Παραδείγματα:

Χαρτοφύλακα, Α.Μ. (2011) *Η διασφάλιση ποιότητας στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού Ανοικτής και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης: διαμόρφωση κριτηρίων ποιότητας περιεχομένου*, αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή, Πάτρα, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Freeman, M. (2000) *Social investigation in rural England*, διδακτορική διατριβή, Glasgow, University of Glasgow. Διαθέσιμο στο <http://theses.gla.ac.uk/1130/01/1999freemanphd.pdf> (Πρόσβαση 25 Φεβρουαρίου 2010).

Σχήματα, διαγράμματα και πίνακες

Επώνυμο συγγραφέα του βιβλίου, Ο. (έτος έκδοσης) *Τίτλος Βιβλίου*, Τόπος έκδοσης, Εκδότης, σελίδα αναφοράς της πληροφορίας, μορφή της πληροφορίας.

Για την πηγή που είναι διαθέσιμη στο διαδίκτυο, η αναφορά διαμορφώνεται αντίστοιχα όπως στο παράδειγμα που ακολουθεί.

Παραδείγματα:

Bromley, S., Clarke, J., Hinchliffe, S. and Taylor, S. (2009) *Exploring Social Lives*, Milton Keynes, The Open University, σ. 313, σχήμα.

The Open University (2009) *Offprints Booklet: Memory and Communication*, Milton Keynes, The Open University, σ. 47, πίνακας.

The Open University (2012) *E807 Study Guide* [Σχήμα]. Διαθέσιμο στο <http://learn2.open.ac.uk/mod/oucontent/view.php?id=64592§ion=11.2> (Πρόσβαση 30 Αυγούστου 2012).

Ιστότοπος (website)

Συλλογικό Όργανο (έτος δημοσίευσης/τελευταίας ενημέρωσης) *Τίτλος ιστοτόπου*. Διαθέσιμο στο URL (Πρόσβαση ημερομηνία).

Παραδείγματα:

Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών (1999) *Αρχές δεοντολογίας του δημοσιογραφικού επαγγέλματος*. Διαθέσιμο στο <http://www.esiea.gr/gr/index.html> (Πρόσβαση 12 Μαΐου 2013).

Open University Library (2012) *Library Services*. Διαθέσιμο στο open.ac.uk/library (Πρόσβαση 15 Δεκεμβρίου 2012).

Δημοσίευση διαθέσιμη σε ιστότοπο

Επώνυμο συγγραφέα, Ο. (έτος δημοσίευσης αν υπάρχει) *Τίτλος Δημοσίευσης*, Τόπος έκδοσης, Εκδότης. Διαθέσιμο στο URL (Πρόσβαση ημερομηνία).

Παράδειγμα:

Spitzer, K. L., Eisenberg, M. B. and Lowe, C. A. (1998) *Information Literacy: Essential Skills for the Information Age*, Syracuse, NY, ERIC Clearinghouse on Information and Technology, Syracuse University (ED 427 780). Διαθέσιμο στο www.eric.ed.gov/PDFS/ED427780.pdf (Πρόσβαση στις 28 Οκτωβρίου 2009).

B2. Παράδειγμα Καταλόγου Βιβλιογραφίας

Ball, S. J. (2003) The teacher's soul and the terrors of performativity, *Journal of Education Policy*, 18(2), σ. 215-228.

Bourdieu, P. (1992) *The Logic of Practice*, Cambridge, Polity Press.

Cooper, B., & Dunne, M. (2000) *Assessing children's mathematical knowledge: Social class, sex and problem-solving*, Buckingham, Open University.

ΔΟΕ (1993) *Οι Θέσεις της ΔΟΕ για την Αξιολόγηση*, Αθήνα, ΔΟΕ.

Doig, B. (2006) Large-scale mathematics assessment: Looking globally to act locally, *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 13(3), σ. 265-288.
DOI: [10.1080/09695940601035403](https://doi.org/10.1080/09695940601035403) (Πρόσβαση 10 Απριλίου 2018).

Foucault, M. (1991 [1977]) *Discipline and Punish: The Birth of the Prison* (μτφρ. Α. Sheridan), London, Penguin.

European Commission/EACEA/Eurydice (2018) *Compulsory Education in Europe - 2018/19*, Eurydice Facts and Figures, Luxemburg, Publication Office of the European Union. Διαθέσιμο στο https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/compulsory-education-europe---201819_en (Πρόσβαση 12 Μαΐου 2019).

Glaskin, M. (2004) Innovation: the end of the white line, *Sunday Times*, 22 Αυγούστου. Διαθέσιμο στο www.timesonline.co.uk/tol/driving/article472085.ece (Πρόσβαση 12

Φεβρουαρίου 2009).

Hall, D., Gunter, H. M., Grimaldi, E., Serpieri, R., Møller, J. & Skedsmo, G. (2014) Educational Reform and Modernisation in Europe: The Role of National Contexts in Mediating the New Public Management, εισήγηση στο *European Conference on Educational Research (ECER2014)*. University of Porto, Πορτογαλία, 2-5 Σεπτεμβρίου 2014.

Ημέλλου, Ο. (2011) Ένταξη και ισότιμη συνεκπαίδευση μαθητών με δυσκολίες μάθησης στο γενικό σχολείο, στο Αλεβίζος, Γ., Βλάχου, Α., Γενά, Α., Πολυχρονπούλου, Σ., Μαυροπούλου, Σ., Χαρούπιας, Α. & Χιουρέα, Ο. (επιμ.)

Εξειδικευμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για ένταξη μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, Αθήνα, ΥΠΔΒΜΘ, σ. 28-54.

McGaw, B. (2006) Improving the effectiveness, efficiency and equity of education, στο Hughes, P. (επιμ.) *Secondary education at the crossroads*, Dordrecht, Springer, σ. 223–244.

OECD (2013) *PISA 2012 assessment and analytical framework: Mathematics, reading, science, problem solving and financial literacy*. Διαθέσιμο στο <http://dx.doi.org/10.1787/9789264190511-en> (Πρόσβαση 17 Μαρτίου 2014).

Olson, K. (2008) Governmental rationality and popular sovereignty, *Current Perspectives in Social Theory*, 25, σ.329-352.

The Open University (2006) *Real Functions and Graphs: Workbook 2*, Milton Keynes, The Open University.

Willie, S. S. (2003) *Acting Black: College, Identity and the Performance of Race*, New York, Routledge. Διαθέσιμο στο <http://library.open.ac.uk/linking/index.php?id=311027> (Πρόσβαση 10 Απριλίου 2010).